

Nota Dieren 2025

Versie november 2024

Gemeente Almere

Voorwoord

Met trots presenteer ik onze nieuwe Nota Dieren! Deze nota is geschreven vanuit een diepgewortelde overtuiging dat ieder levend wezen zijn eigen waarde heeft, onafhankelijk van zijn nut of functie voor de mens. De vraag is niet langer of het mogelijke leed van dieren opweegt tegen mensenvermaak of commerciële belangen. Dieren zijn niet slechts middelen in onze samenleving; zij zijn waardevolle medebewoners van onze stad, met eigen belangen, rechten en gevoelens. Ze verdienen bescherming en de kans om te leven zoals zij dat nodig hebben.

Almere zet hiermee, als een van de eerste gemeenten in Nederland, de intrinsieke waarde van dieren op de eerste plaats.

Deze nota verkent de basisprincipes van de intrinsieke waarde van dieren en pleit voor een benadering die hun welzijn centraal stelt. Door ons te richten op de morele en ethische verantwoordelijkheden die we tegenover dieren hebben, hopen we een breder begrip te creëren van hun rol binnen onze ecosystemen en als deel van onze sociale gemeenschappen.

Dit uitgangspunt is baanbrekend in Nederland en daarbuiten en maakt veel keuzes makkelijker.

Natuurlijk zijn er altijd lastige situaties, zoals rond volksgezondheid of veiligheid. Ook daar maken we zorgvuldig afwegingen, waarbij de intrinsieke waarde van dieren, preventieve maatregelen en het belang van samenleven vooropstaan. Deze principes komen terug in al het gemeentelijke beleid. Zoals bijvoorbeeld hoe we met ons beheer van groen omgaan. Versterken van de biodiversiteit en het nut voor dieren is daarin voortaan leidend.

Ik ben ook trots op hoe deze nota tot stand is gekomen. Er is hard gewerkt en veel tijd gestoken in het afstemmen met alle afdelingen binnen het stadhuis en 25 externe partners, belanghebbenden en experts, die hun input hebben gegeven. Dit heeft geleid tot een nota die breed gedragen en zeer afgewogen is.

De komende jaren brengen we deze nota in de praktijk. Dit kan leiden tot dilemma's, maar onze visie als gemeente is duidelijk: dieren hebben waarde van zichzelf.

Jesse Luijendijk, wethouder Dierenwelzijn

Inhoudsopgave

Voorwoord	2	4. We stellen beperkingen aan de inzet of het gebruik van dieren in Almere	18
Inhoudsopgave	3	A. Geen evenementen met dieren die zijn opgezet vanuit een financieel oogpunt en/of ter vermaak	19
Samenvatting	4	B. Kritisch kijken naar onze eigen rol in het gebruik van dieren	19
Aanleiding voor een beleidsnota Dieren	5	C. Ontmoedigen verkoop van levende dieren op markten	20
Onze visie	6	D. Inzet op huisdier aanschaffen via het asiel	20
De uitgangspunten voor onze verhouding tot dieren	7	5. We ondersteunen waar nodig eigenaren bij zorg voor huisdieren	21
1. We nemen dieren mee in alle afwegingen die we maken	8	A. Inwoners bewust maken van zorg en verantwoordelijkheden	22
A. Dieren en hun belangen onderdeel van alle (beleids)plannen en besluiten	9	B. Eigenaren met een laag inkomen (tijdelijk) ondersteunen bij noodzakelijke zorg	22
B. Dieren en hun belangen onderdeel van externe relaties en afspraken	9	C. Faciliteren van losloopgebieden voor honden en rekening houden met paarden	23
2. We beschermen en versterken het leefgebied van wilde dieren	10	D. Maatregelen om zwerfdieren te voorkomen	23
A. Knelpunten tussen het leefgebied van mens en dier aanpakken	11	6. We zijn er voor dieren in nood	24
B. Rekening houden met het leefgebied van dieren en gebiedsontwikkeling	12	A. Opvang en terug- of herplaatsing van zwerfdieren met een vermeend eigenaar	25
C. Rekening houden met het leefgebied van dieren bij beheer	12	B. Opvang van wilde dieren in nood	25
D. Verstoring van dieren tijdens evenementen zo veel mogelijk voorkomen	13	C. Ingrijpen bij dieren in noodsituatie door menselijk handelen	26
E. Zorgdragen voor een schone leefomgeving	13	Ondersteunende zaken bij realisatie uitgangspunten	27
3. We voorkomen en accepteren overlast van dieren. Alleen in uitzonderlijke situaties grijpen we in	14	Realisatie en financiën	29
A. Eerst ervaren overlast accepteren en voorkomen	15	Mogelijke risico's en knelpunten	32
B. In tweede plaats ervaren overlast verhelpen met aandacht voor dierenwelzijn en ecologie	16	Colofon	33
C. Bij hoge uitzondering ervaren overlast verhelpen door dieren te doden	16		
D. Inzet op alternatieve methodes voor afschot bij faunabeheer	17		

Samenvatting

Als gemeente Almere vinden we het welzijn van dieren in de stad erg belangrijk. Ook bij inwoners en organisaties ervaren we dit. Een hoop activiteiten waar wij als gemeente bij betrokken zijn hebben invloed op het leven van dieren. Eerder hielden we ons vooral bezig met het opvangen van dieren in nood. Dat breiden we uit door bij alles wat dieren raakt rekening met ze te houden.

Welke doelen willen we bereiken?

Dierenwelzijn benaderen vanuit een bredere kijk op natuur

Het welzijn van dieren wordt sterk bepaald door hun interactie met mensen en andere plant- en diersoorten. De Visie ecologie (2020) vormt daarom de basis voor de Nota Dieren 2025. Zeker als het gaat om onze verhouding tot wilde dieren.

Een prettigere leefomgeving voor mens en dier

Mensen en dieren zullen elkaar in de stad steeds vaker tegenkomen. Door ons gedrag en het effect daarvan op dieren beter te begrijpen, werken we gericht aan een fijne leefomgeving voor mens en dier.

Betere afwegingen en keuzes maken

Het realiseren van dit beleid geeft inzicht in de invloed die mens en dier op elkaar hebben. Dat leidt tot betere afwegingen en keuzes, in het voordeel van mens en dier.

Hoe gaan we deze doelen bereiken?

Met de beschikbare middelen werken we aan de onderstaande doelen. In een uitvoeringsagenda vertalen we dit naar duidelijke acties. Met het budget kunnen niet alle doelen zelfstandig worden gerealiseerd. Meer rekening houden met dieren vraagt om een andere insteek en dat kan meer geld kosten. Als extra kosten zich voordoen, worden ze als afweging meegenomen met de programmabegroting van het desbetreffende jaar. Dit houdt in dat we niet alle ambities tegelijk bereiken, maar stapsgewijs werken aan het behalen van onze doelen.

Elke twee jaar informeren we de gemeenteraad over de voortgang.

1. We nemen dieren mee in alle keuzes die we maken. Dit houdt in dat dierenwelzijn onderdeel wordt van (beleids)plannen en collegevoorstellen en meegenomen wordt in afspraken met externe partners.
2. We beschermen en versterken het leefgebied van wilde dieren, door knelpunten tussen het leefgebied van mens en dier zo veel mogelijk te voorkomen bij ontwerp, herinrichting, beheer en activiteiten.
3. We voorkomen en accepteren overlast die mensen ervaren van dieren. Alleen in uitzonderlijke situaties grijpen we in met oog voor dierenwelzijn en ecologie.
4. We stellen beperkingen aan de inzet of het gebruik van dieren in Almere. In bepaalde gevallen kunnen dieren worden ingezet, mits hun welzijn is geborgd.
5. We ondersteunen in bepaalde situaties eigenaren bij de zorg voor huisdieren en nemen maatregelen om zwerfdieren te voorkomen.
6. We zijn er voor alle dieren in nood. Dit houdt in dat we zorgen dat inwoners dieren in nood kunnen helpen en dat er ingegrepen wordt als dieren in nood zijn of dreigen te komen door menselijk handelen.

Aanleiding voor een beleidsnota Dieren

Almere heeft al jaren beleid op het gebied van dierenwelzijn. Hierbij richtten we ons vooral op het helpen van (gehouden en wilde) dieren in nood in de openbare ruimte. Inmiddels kijken we veel breder naar het onderwerp dierenwelzijn en de rol die de gemeente daarin heeft. Deze verandering zien we ook in de samenleving en bij andere gemeenten. Er is meer aandacht voor de samenhang met ecologie en de veranderende plek die dieren in onze maatschappij innemen. Daardoor komen we als gemeente nieuwe vraagstukken tegen die raken aan de vraag hoe wij ons als mens tot andere, niet menselijke dieren (hierna te noemen 'dieren' in verband met de leesbaarheid), verhouden. Om hier richting aan te geven en afwegingen en keuzes te kunnen maken, is er nu deze nieuwe Nota Dieren 2025. Hiermee leggen we een nieuwe basis vast voor onze verhouding tot dieren.

In 2022 ontving de gemeente Almere de prijs voor Diervriendelijkste gemeente van Nederland. Als waardering voor alle stappen die samen met onze partners zijn gezet en de vooruitstrevende ambities uit het destijds net gesloten coalitieakkoord. Een mooie opsteker, maar vooral ook een enorme stimulans om heel hard verder te werken om onze ambities waar te maken.

Wij leggen de lat hoog als het gaat om dierenwelzijn. Maar dat betekent niet dat al deze ambities ook zomaar gerealiseerd zullen zijn. Aanpassen van gemeentelijk beleid en interne procedures is een traject van de lange adem. En het veranderen van hoe binnen de organisatie en in de stad tegen dieren wordt aangekeken, al helemaal. Maar we zijn ervan overtuigd dat het belang dat aan dierenwelzijn wordt gehecht alleen maar verder zal toenemen. Om daarop te anticiperen is het van belang om nu stappen te zetten.

Leeswijzer

De Nota Dieren 2025 beschrijft allereerst onze visie, gevolgd door een zestal uitgangspunten. Per uitgangspunt staan voorbeelden genoemd hoe we dit kunnen realiseren. Afsluitend worden ondersteunende zaken en financiële middelen voor het realiseren van de ambities beschreven.

Onze visie

Al vanaf het eerste ontwerp van de stad vormen groen en water de identiteit van Almere. We beseffen de laatste jaren steeds meer dat natuur en de stad geen gescheiden werelden zijn. En dat de stad een eigen biotoop heeft, een ecosysteem waarin de mens een belangrijke rol speelt. De nog jonge wetenschap van de stadsecologie levert zo een nieuw gezichtspunt op: de stad is een uniek ecosysteem dat het leefgebied is voor mens, plant en dier. Naast de egels in de tuin en de bevers in de gracht, zijn er natuurlijk ook de Almeerse huisdieren. Deze beleidsnota gaat zowel over in het wild levende als door mensen gehouden dieren.

Vroeger werden dieren vooral functioneel gebruikt door de mens, bijvoorbeeld voor consumptie of als arbeidskracht. Tegenwoordig dringt steeds meer het besef door dat dieren op zichzelf waarde hebben en

recht om te leven. Wij vinden dat de eigen waarde van het dier, klein of groot en zichtbaar of onzichtbaar, moet worden gerespecteerd. Dieren zijn waardevol op zichzelf, los van de financiële, instrumentele of gebruikswaarde die het dier voor de mens heeft. Deze intrinsieke waarde vormt de basis voor ons dierenbeleid en is verankerd in verschillende wetten, zoals de Omgevingswet en de Wet dieren.

Dieren bevinden zich in een kwetsbare positie omdat ze maar in beperkte mate goede leefomstandigheden voor zichzelf kunnen creëren. De keuzes en het gedrag van de mens hebben veel invloed op hun leven. Bovendien kunnen dieren niet – anders dan mensen – opkomen voor wat ze nodig hebben. Dit betekent een extra verantwoordelijkheid voor de mens om rekening te houden met dieren en een goed leefgebied voor hen te creëren. Als gemeente vinden we het belangrijk om deze verantwoordelijkheid te nemen. Voor gehouden dieren is de eigenaar de eerstverantwoordelijke voor het welzijn van het dier. Wel vinden we het belangrijk om in bepaalde situaties de eigenaar te ondersteunen bij de zorg voor hun dier.

Het rekening houden met dieren vraagt voor vrij levende dieren in de eerste plaats aandacht voor het ecosysteem waar zij en wij als mensen onderdeel van uitmaken. Ecologie werkt vanuit het idee dat een rijke biodiversiteit met veel onderlinge relaties zorgt voor een stabiel ecosysteem. In de 'Visie ecologie 2020 - bouwen met natuur' beschrijven we ons streven naar een 'natuurinclusieve stad' en hoe we dit invullen. Daarnaast gaat het voor alle dieren, gehouden en vrij levend, over dierenwelzijn. Hieronder valt de kwaliteit

van leven van het individuele dier en het voorkomen dat ze onnodig lijden door menselijke invloed. Dit vraagt om andere ingrepen dan enkel vanuit ecologisch oogpunt.

Tussen de belangen van verschillende dieren, zowel gehouden als vrij levend, kan wrijving ontstaan. Wat goed is voor het ene dier is niet altijd goed voor een ander. Om het welzijn van gehouden of vrij levende dieren te bevorderen mag het ecologisch systeem niet onnodig worden geschaad. In de praktijk is er niet altijd een eenduidig antwoord en is het niet mogelijk om een optimale situatie voor alle dieren te creëren. We streven dan naar het best mogelijke alternatief.

Uiteindelijk willen we als Almere een stad zijn waarin alle inwoners zich thuis voelen, dieren net zo goed als mensen. Een stad waarin mens en dier op een goede manier met elkaar samenleven. Waar vrij levende dieren zich goed kunnen verplaatsen, voedsel kunnen vinden en zich kunnen voortplanten. En waar gehouden dieren de zorg krijgen die ze nodig hebben. Onder de eerder genoemde intrinsieke waarde van dieren verstaan wij dat dieren zo veel mogelijk moeten kunnen leven naar hun aard en behoeften. Daarbij gaat het om omstandigheden die aansluiten bij hun natuurlijke gedrag en die zo min mogelijk aanleiding geven tot onnatuurlijke stress, pijn of angst. Voor wat dit inhoudt per dier gelden geen algemene regels. Telkens weer zal bij losse vraagstukken die dieren aangaan een inschatting moeten worden gemaakt. Een inschatting van wat het dier nodig heeft om gezond en naar aard en behoefte te leven.

De uitgangspunten voor onze verhouding tot dieren

Om aan onze verhouding tot dieren invulling te geven, hebben we zes uitgangspunten opgesteld. Deze geven kaders voor ons handelen ten opzichte van dieren. Bij de realisatie van de doelen hebben we ons te verhouden tot landelijke wetgeving, die de wettelijke bevoegdheden van gemeenten soms beperkt. Dit doet niets af aan onze ambities, waar we ons de komende jaren voor inzetten. Mocht wetgeving of onze bevoegdheid veranderen, dan benutten we deze mogelijkheden om onze ambities nog vollediger te realiseren.

- 1** We nemen dieren mee in alle afwegingen die we maken
- 2** We beschermen en versterken het leefgebied van wilde dieren
- 3** We voorkomen en accepteren overlast van dieren. Alleen in uitzonderlijke situaties grijpen we in
- 4** We stellen beperkingen aan de inzet of het gebruik van dieren in Almere
- 5** We ondersteunen waar nodig eigenaren bij zorg voor huisdieren
- 6** We zijn er voor dieren in nood

1

We nemen dieren
mee in alle
afwegingen die
we maken

Veel van wat de gemeente doet heeft een effect op dieren. Denk aan de inrichting van de stad, aan welke activiteiten we ruimte geven of hoe we de stad beheren en schoonhouden. Ons handelen leggen we vast in beleid dat de kaders vormt voor toekomstige beslissingen. We vinden het belangrijk dat de intrinsieke waarde van dieren bij toekomstige beslissingen wordt meegenomen.

Dit uitgangspunt vraagt in eerste instantie om een reflectie per situatie op hoe ons handelen dierenbelangen raakt, om het daarna mee te kunnen wegen in de beslissing. Soms betekent dit dat iets niet door kan gaan. In andere situaties vraagt het om maatregelen om de nadelige effecten op dieren zo veel mogelijk te beperken dan wel op een andere plek te compenseren. Dit betekent niet dat het belang van dieren altijd het zwaarste weegt. Er zijn ook andere belangen waar de gemeente rekening mee moet houden zoals veiligheid, gezondheid en betaalbaarheid. Ons vertrekpunt is een prettige leefomgeving voor alle gebruikers: mensen en dieren.

A. Dieren en hun belangen onderdeel van alle (beleids)plannen en besluiten

In deze beleidsnota beschrijven we raakvlakken tussen het onderwerp dieren en een aantal beleidsvelden, zoals gebiedsontwikkeling, vergunningen en het beheer van de openbare ruimte. De besproken beleidsvelden zijn niet uitputtend. Er zijn nog veel meer (toekomstige) onderwerpen die een effect hebben op dieren.

Op verschillende manieren wordt gewerkt aan meer zicht krijgen op het effect van (beleids)plannen en besluiten op dieren. Zo is dierenwelzijn onderdeel van de duurzaamheidsparagraaf van collegevoorstellen, adviseert een ecooloog over onze groenwerkzaamheden en zijn dieren meegenomen in recent opgestelde stukken, zoals het hitteplan. Met interne activiteiten zoals lezingen en workshops wordt de bewustwording van raakvlakken met dieren verder vergoot.

Gemeente Almere vindt duurzaamheid belangrijk. Het college wil daarom weten hoe voorstellen bijdragen aan duurzaamheidsbeleid en duurzame ambities uit het coalitieakkoord. Om gemaakte afwegingen en keuzes zichtbaar te maken is de duurzaamheidsparagraaf onderdeel van collegevoorstellen. Sinds 2024 is dierenwelzijn onderdeel van de duurzaamheidsparagraaf. Mogelijke effecten op dieren kunnen zo in beeld worden gebracht en meegenomen worden in afwegingen.

B. Dieren en hun belangen onderdeel van externe relaties en afspraken

Als gemeente hebben we een relatie met veel externe partijen. Bijvoorbeeld via inkoop, contracten, subsidies, samenwerkingen, werkbezoeken of een andere vorm van betrokkenheid bij partijen in de stad. De keuzes die wij hierin maken, hebben vaak (indirect) een impact op dieren. Denk bijvoorbeeld aan de contracten die we afsluiten voor reclames in bushokjes of de inkoop van onze eigen catering. Onze voorkeur gaat uit naar partijen die diervriendelijk handelen.

Deze voorkeur nemen we mee in de toekomstige relaties die we met partijen aangaan. We staan niet achter de komst van bedrijven die (indirect) schade toebrengen aan dierenwelzijn, en verbinden onszelf niet aan evenementen ter promotie van de bio-industrie of de visserij.

2

We beschermen
en versterken het
leefgebied van
wilde dieren

Tussen ecologie en dierenwelzijn bestaat een wisselwerking; maatregelen die goed zijn voor het ecosysteem als geheel, bevorderen vaak ook het welzijn van dieren en andersom. Denk aan de aanleg van een ecoduct; dat zorgt voor uitwisseling tussen populaties, een groter leefgebied voor dieren en minder kans op aanrijdingen. Het stelt dieren zoveel mogelijk in staat om hun natuurlijke gedrag te vertonen.

Het verbeteren van leefgebieden van dieren, heeft zodoende een positief effect op zowel het ecosysteem als op het dierenwelzijn. Hierbij wordt snel gedacht aan natuurgebieden, maar ook in en rondom de stad kunnen leefgebieden versterkt worden. Zoals extra beschutting om bestand te zijn tegen de gevolgen van klimaatverandering of door verlichting diervriendelijker te maken. Ook natuurinclusief bouwen kan hieraan bijdragen.

Soms hoeft voor het behoud van een gezonde populatie niet te worden ingegrepen, maar vanuit het welzijn van een dier wel. Zoals amfibieën die verdrinken in een put. Het voortbestaan van de populatie is niet direct in gevaar, maar de situatie levert wel dierenleed op wat voorkomen had kunnen worden. In de Visie ecologie wordt toegelicht hoe we werken aan het versterken van leefgebieden in Almere. In deze nota voegen we hier vanuit het thema dierenwelzijn nog een aantal aspecten aan toe.

A. Knelpunten tussen het leefgebied van mens en dier aanpakken

De leefgebieden van dieren en mensen kunnen dermate overlappen dat ze tot knelpunten leiden. Denk aan een aanrijding tussen een auto en een ree: een gevaarlijke situatie voor zowel mens als dier. Om dit soort bestaande situaties zoveel mogelijk aan te pakken, is inzicht in waar deze conflicten plaatsvinden belangrijk. Door informatie over waar dieren leven en hoe zij zich verplaatsen te combineren met objecten en verkeersbewegingen van de mens, kunnen concrete knelpunten zichtbaar worden gemaakt.

De meeste knelpunten bevinden zich rondom (onze) infrastructuur. Door bij de herontwikkeling van infrastructuur nog beter te kijken naar het voorkomen van aanrijdingen, gaat de veiligheid van mens en dier erop vooruit. Bij de aanleg en verbreding van grote

wegen (onder andere verbreding Hoge ring, A6 en A27) moeten maatregelen daarom aan de voorkant al meegenomen worden. Zoals goede afrastering, een amfibieënscherm of ecoduct ter voorkoming van verkeersslachtoffers. Andere mogelijke maatregelen zijn het plaatsen van silhouetten langs wegen om verkeersgebruikers te waarschuwen voor mogelijk overstekend wild.

Regelmatig worden dieren die de openbare weg oversteken aangereden. Dit kan worden verminderd met een wildsignaleringssysteem, zoals in Almere bij de Steigerdreef wordt gerealiseerd. Daarbij worden dieren naar een specifieke overgang geleid en weggebruikers gewaarschuwd als dieren zich in de buurt van de weg bevinden. Een wildsignaleringssysteem kost minder dan een ecoduct, maar levert ook goede resultaten bij het voorkomen van aanrijdingen. Mogelijk kan dit systeem op meerdere plaatsen worden toegepast, maar dat vraagt verder onderzoek naar de effectiviteit.

Het gaat in dit uitgangspunt ook om andere knelpunten dan aanrijdingen. Bijvoorbeeld hoe onze verlichting de vliegroutes van vleermuizen kan verstoren, vissen en vogels gewond raken door boten, of amfibieën en reptielen via de afvoer van (regen)water kunnen verdrinken of verhongeren in putten. In dit laatste geval kunnen trapjes in putten worden geplaatst op plekken waar deze dieren veel voorkomen, zodat ze eruit kunnen klimmen. Het is van belang dat aanpassingen worden afgewogen tegen andere belangen. Zoals in het geval van openbare verlichting de veiligheid(sbeleving) van mensen. Bij stedelijke vernieuwing wordt het aanpakken van knelpunten tussen mens en dier meegenomen.

Er wordt op dit moment gewerkt aan het dier-vriendelijker maken van de openbare verlichting. Dit gaat verder dan enkel straatlantarens, denk hierbij ook aan verlichting bij sluizen, het kassengebied, reclameuitingen of lichtmasten. We werken aan beleid en richtlijnen om vast te leggen waar we licht-verstoren voor dieren wel of niet toestaan en in welke mate. Om dit te onderbouwen wordt er ook onderzoek gedaan naar hoe onze huidige verlichting dieren beïnvloedt.

B. Rekening houden met het leefgebied van dieren en gebiedsontwikkeling

Hiervoor is beschreven hoe we knelpunten tussen het leefgebied van mensen en dieren willen aanpakken. Nog beter is het om deze knelpunten te voorkomen. Bij gebiedsontwikkeling worden keuzes gemaakt die hier effect op hebben. Ontwikkelingen in de stad vormen enerzijds een bedreiging voor dieren, omdat ze zorgen voor stress, verstoring en soms ook het verdwijnen van verblijfplaatsen. Anderzijds bieden ze een kans om een goede leefomgeving voor zowel mens als dier te creëren.

Ontwikkelprojecten moeten voldoen aan de Omgevingswet waarin regels voor beschermde dier- en plantsoorten en natuurgebieden zijn opgenomen. De ontwikkelingen hebben echter invloed op veel meer dieren dan enkel beschermde soorten. Daarom vinden wij het belangrijk dat de belangen van alle dieren worden meegenomen bij beslissingen op dit terrein. Op basis van een belangenafweging kunnen maatregelen worden genomen voor de dieren die op een specifieke plek veel voorkomen.

In Nobelhorst zijn bij de aanleg van bruggen voorzieningen getroffen waar boerenzwaluwen hun nest kunnen bouwen. Voedsel voor zwaluwen (met name vliegende insecten zoals muggen en vliegen) is in de groenblauwe stad volop aanwezig. Het knelpunt was vooral voldoende veilige voortplantingsmogelijkheden. Onder bruggen zijn eenvoudige houten plankjes aangebracht waar zwaluwen zelf hun nest op kunnen bouwen. De broedplekken werden snel in gebruik genomen, soms nog voor de brug open werd opengesteld voor verkeer. Een bijkomend voordeel: de vogels hielpen om de muggen in de nieuwe wijk in toom te houden.

Door met kennispartners onderzoek te doen naar waar dieren verblijven en hoe ze zich verplaatsen kunnen nieuwe verblijfplaatsen gericht worden gecreëerd. Natuur- en diervriendelijk bouwen gaat verder dan enkel een nestkast voor vleermuizen. We richten ons op alle behoeften onder de term VVV: voortplanting, veiligheid en voedsel. Naast nestruimten om veiligheid en voortplantingsmogelijkheden te bieden, betekent dit dat we ook kijken naar voedselgebieden. Ervaring leert dat als we dit niet doen, inwoners achteraf overlast ervaren van de dieren die geen geschikte leefomgeving meer hebben. Bijvoorbeeld ganzen die zijn verjaagd en geen alternatieve broedplaats hebben. Door vooraf maatregelen te nemen, voorkomen we extra kosten als een situatie achteraf verbeterd moet worden.

C. Rekening houden met het leefgebied van dieren bij beheer

Onze beheerwerkzaamheden in de openbare ruimte beïnvloeden het leefgebied van dieren. Tijdens het snoeien, maaien of schoffelen kunnen we verblijfplaatsen van dieren verstoren of vernielen. Er zijn verschillende wettelijke verplichtingen waar een gemeente zich aan moet houden, zoals rondom broedende vogels. Onze aannemers zijn gecertificeerd om zorgvuldig om te gaan met kwetsbare vogels en zoogdieren tijdens hun werkzaamheden. We blijven alert op mogelijkheden om permanente beschadigingen aan het leefgebied van dieren te vermijden.

Beheer en onderhoud biedt ook kansen om het leefgebied van dieren te verbeteren, bijvoorbeeld door te kiezen voor andere maaimethodes of beplanting. De Visie ecologie hanteert het 'ecologisch, tenzij' principe en dat vertaalt zich in een andere focus binnen het groenbeheer. Daarmee proberen we binnen bestaande beheermiddelen interessante biotopen (leefgebieden) voor dieren te creëren. Zo is de totale oppervlakte van ecologisch beheerd gras vergroot, wordt bij nieuwe

beplanting gekozen voor meer biodiversiteit, is er meer aandacht voor de overgangen tussen gras en bos, respecteren we de natuurlijke groeivorm van bomen en laten we dood hout vaker staan of liggen.

D. Verstoring van dieren tijdens evenementen zo veel mogelijk voorkomen

Evenementen kunnen intense geluiden, trillingen of lichteffecten met zich meebrengen, zoals vuurwerk of harde muziek. Deze aspecten kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor de natuur. Denk aan vogels die door vuurwerkshows in paniek raken en daardoor in botsing komen met gebouwen of hoogspanningskabels. Het verschilt per evenement wat de reikwijdte en mate van de verstoring voor dieren is, bijvoorbeeld door de geluidsversterking die wordt gebruikt.

Evenementen die in de buitenlucht plaatsvinden, moeten voldoen aan de Omgevingswet en mogen geen verstorend effect hebben op beschermde flora- en fauna. De provincie is hiervoor het bevoegde gezag. Om inzicht te krijgen in mogelijke verstorende effecten, is het belangrijk dat organisatoren van grootschalige evenementen mogelijke ecologische effecten serieus nemen. Dit stimuleren we door ecologische effecten prominenter op te nemen in ons vergunningsproces en door actief mee te denken. Als er twijfels zijn over verstorende effecten van een evenement, dan gaan we in gesprek. Ook vragen we organisatoren om toe te lichten hoe de ecologische adviezen vanuit de gemeente of externe partijen zijn doorgevoerd.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat het effect van evenementen op zowel beschermde als niet-

beschermde dieren wordt meegenomen. In onze keuzes, zoals het toewijzen van evenementenlocaties, nemen we daarom de belangen van dieren mee.

Vuurwerk is verstorend voor dieren door heel Almere en past niet in een stad die rekening houdt met dieren. We zijn daarom tegen het gebruik van vuurwerk bij evenementen, zeker in een tijd dat er ook alternatieven bestaan zoals drone shows. Die bij de juiste toepassing voor minder verstoring zorgen dan vuurwerk. Voor vuurwerk tijdens de jaarwisseling wordt apart beleid gemaakt om de impact op (gehouden) dieren en het milieu te beperken. Om die reden zijn de vuurwerkvrije zones tijdens de jaarwisseling van 2023-2024 uitgebreid met naast alle natuurgebieden ook alle parken.

E. Zorgdragen voor een schone leefomgeving

Dieren hebben baat bij een schone leefomgeving. Achtergelaten afval kan schadelijk en zelfs levensbedreigend zijn voor dieren. Denk aan egels die vast komen te zitten in plastic verpakkingen of vogels die verstrikt raken in ballonlinten of visdraden. Dieren kunnen afval aanzien voor voedsel of in afval op zoek gaan naar etensresten waardoor ze ook afval binnenkrijgen of erin stikken. Mede daarom hebben we in Almere al jaren een ballonnen oplaatverbod.

We zetten ons al in voor een schone leefomgeving, het belang van het dier is enkel een extra motivatie om dit voort te zetten. Om bij te dragen aan een schone leefomgeving geven we bijvoorbeeld organisatoren van evenementen al voorschriften mee over afvalinzameling en materialen en voorwerpen die (niet) gebruikt mogen worden.

3

We voorkomen en accepteren overlast van dieren. Alleen in uitzonderlijke situaties grijpen we in

Dieren moeten in Almere hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Dit gedrag heeft vaak een functie voor hun overleving en/of voor het ecosysteem. Het natuurlijke gedrag van dieren kan soms door mensen als hinderlijk worden ervaren. Denk bijvoorbeeld aan het geluid van een nest eksters naast je slaapkamerraam of in het park.

Als gemeente willen we niet zondermeer ingrijpen bij deze ervaren overlast. We onderscheiden verschillende manieren om met de overlast om te gaan. Deze worden in de uitgangspunten hieronder stapsgewijs toegelicht. De volgorde hangt samen met de mate waarin het dier wordt aangetast. Bij een zwaardere maatregel moet onderbouwd worden waarom dit noodzakelijk is en andere manieren niet voldoen. Er kunnen zwaarwegende redenen zijn om direct de zwaarste vorm van ingrijpen in te zetten, bijvoorbeeld als er een gevaar voor mensen dreigt. Iedere situatie vraagt om maatwerk, zolang dit goed onderbouwd kan worden. Bij nieuwe complexe vraagstukken op dit gebied vragen we landelijke kennisorganisaties om advies.

Om deze werkwijze goed te laten landen, gaan we vanuit het domein Dierenwelzijn in gesprek met alle afdelingen binnen de gemeente die omgaan met ervaren overlast van dieren. Daarnaast willen we met communicatiemomenten en advies richting inwoners bijdragen aan een diervriendelijke benadering van ervaren overlast van dieren.

A. Eerst ervaren overlast accepteren en voorkomen

In een natuurinclusieve stad leven mens en dier dicht bij elkaar. Een bepaalde mate van de overlast die mensen ervaren moeten we daarom accepteren. Het gaat vooral om overlast die tijdelijk van aard is of beperkte schade veroorzaakt. Bijvoorbeeld het geluid van kwakende kikkers in de vijver of de poep van vleermuizen onder hun slaapplek.

Waar mogelijk wordt de ervaren overlast voorkomen door het aanpassen van de situatie zonder dat dieren daar last van hebben. Neem de overlast van ratten; in veel gevallen heeft dit te maken met te makkelijke toegang tot voedsel. Zodra de voedselbron (vaak afval) wordt weggehaald, neemt de overlast drastisch af.

Een aanpassing in het gedrag of de omgeving van de mens zorgt er vaak voor dat de ervaren overlast afneemt. Andere voorbeelden zijn het opruimen van gevallen sierfruit of het opruimen van hondenpoep door hondeneigenaren. Daarnaast kan je het natuurlijke gedrag van dieren een andere richting op sturen, waardoor de mens minder overlast ervaart. Bijvoorbeeld door het plaatsen van horren of door te voorkomen dat vogels op bepaalde plekken nestelen.

Op veel plekken in de stad wordt het gras minder vaak gemaaid en blijft er steeds een deel van het gras staan als voedselbron en schuilplek voor insecten en kleine dieren. Zo ontstaan kruidenrijke biotopen. Het gras wordt hoger en op termijn groeien er meer kruiden en bloemen die de biodiversiteit vergroten. Dit vergroot de kans op de aanwezigheid van soorten die overlast gevende dieren in toom houden. Denk bijvoorbeeld aan sluipwespen en gaasvliegen die de eikenprocessierups bejagen of egels die slakken opeten.

B. In tweede plaats ervaren overlast verhelpen met aandacht voor dierenwelzijn en ecologie

Na accepteren en voorkomen, is de volgende stap een methode waarmee we het welzijn van dieren in beperkte mate aantasten om de ervaren overlast te verhelpen of beperken. Hierbij ondervindt het dier zo min mogelijk onnatuurlijke stress, pijn of angst en kan het dier daarna verder leven. Ook zijn er zo min mogelijk neveneffecten op het ecosysteem. Zo heeft een pilot elders in het land laten zien dat ganzen verjaagd kunnen worden met drones en is het uitzetten van natuurlijke vijanden effectief tegen de eikenprocessierups. We volgen de ontwikkelingen over nieuwe mogelijkheden om ervaren overlast met aandacht voor dierenwelzijn en ecologie te verhelpen.

Of het acceptabel is om over te stappen op deze methodes om de overlast te verhelpen of beperken, hangt mede af van de omvang en context. In een bosgebied of park is het bijvoorbeeld vaak mogelijk een wespennest te vermijden en laten we het daarom ongemoeid. Op een schoolplein kan een wespennest een gezondheidsrisico vormen. Als het wespennest niet veilig kan blijven zitten, wordt het op een diervriendelijke manier verplaatst.

Het uitzetten van sluipwespen is een manier om de overlast van de eikenprocessierups te verminderen. De sluipwesp en gaasvlieg zijn een natuurlijke vijand en eten de larven van de eikenprocessierups op. Hierdoor kan de populatie minder groot worden. Het uitzetten van een natuurlijke vijand is een natuurvriendelijk alternatief op gif gebruiken. Het is echter een curatieve oplossing voor de korte termijn. Voor de lange termijn heeft het de voorkeur om de biodiversiteit rond eiken te verhogen, waardoor het ecosysteem uit zichzelf in balans komt.

C. Bij hoge uitzondering ervaren overlast verhelpen door dieren te doden

Dieren mogen alleen bij hoge uitzondering worden gedood als gevolg van ervaren overlast. In lijn met artikel 11.28, Bal (Besluit activiteiten leefomgeving) uit de Omgevingswet is het van belang dat daarbij voorkomen wordt dat het dier onnodig lijdt. Dit doen we onder andere door te zorgen dat ze zo min mogelijk en zo kort mogelijk pijn ervaren.

Zwaarwegende redenen om voor deze uitzondering te kiezen, zijn bijvoorbeeld als de gezondheid of veiligheid van de mens in gevaar komt of als de explosieve groei van een (invasieve) soort veel schade toebrengt aan het ecosysteem. Bovendien moet zijn aangetoond dat andere manieren om de ervaren overlast te verhelpen redelijkerwijs niet mogelijk zijn. Dit kan het geval zijn bij de aanpak van invasieve exoten of zoönosen.

Invasieve exotische dieren kunnen eenvoudig een plek in onze omgeving bemachtigen als het ecosysteem uit balans is. Een voorbeeld hiervan is de Amerikaanse rivierkreeft. Exoten kunnen er uiteindelijk voor zorgen dat inheemse plant- en diersoorten gedeeltelijk of geheel verdwijnen of veel schade aan hun omgeving aanrichten. Almere volgt de landelijke richtlijnen en werkt samen met onder andere de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit om invasieve exoten te verwijderen en verspreiding te voorkomen. De risico's van niet ingrijpen wegen in dit geval zwaarder dan de eigen waarde van exotische diersoorten. De aanpak van invasieve exoten moet bij voorkeur voorafgegaan worden door maatregelen om het ecosysteem en de biodiversiteit te verbeteren.

Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren naar mensen kunnen overgaan of andersom. Voorbeelden hiervan zijn de ziekte van Lyme en vogelgriep. Ze vormen een bedreiging voor het welzijn van dieren en kunnen ook een risico vormen voor de volksgezondheid. De landelijke overheid gaat in het algemeen over zoönosebeleid en de bijbehorende maatregelen. Zij kunnen ertoe besluiten dat dieren op een uitbraaklocatie gedood en verwijderd moeten worden. Op lokaal niveau voert de gemeente bepaalde verantwoordelijkheden uit, afhankelijk van de zoönosesoort en actuele uitbraken. Zo zorgen we ervoor dat dode vogels zo snel mogelijk worden weggehaald uit de openbare ruimte, omdat zij mogelijk zijn besmet met vogelgriep.

D. Inzet op alternatieve methodes voor afschot bij faunabeheer

In het dagelijks leven worden de termen jacht, faunabeheer, schadebestrijding en populatiebeheer door elkaar gebruikt. In feite komt dit neer op twee varianten die soms tegelijk plaatsvinden: de benuttingsjacht en faunabeheer. De benuttingsjacht is het opsporen en afschieten van wilde dieren voor voedsel. Faunabeheer gaat om schadebestrijding (het voorkomen of beperken van schade) of populatiebeheer (maatregelen om de uitbreiding en verspreiding van populaties dieren te beperken).

De benuttingsjacht vindt niet plaats op gronden in eigendom van de gemeente en past ook in de toekomst niet binnen onze visie op dierenwelzijn. We passen pachtovereenkomsten aan, zodat benuttingsjacht voor de toekomst expliciet uitgesloten wordt. Met andere grondeigenaren binnen de gemeentegrenzen gaan we het gesprek aan om soortgelijke afspraken te maken.

De 'jacht' in het kader van schadebestrijding of populatiebeheer kan bijvoorbeeld gaan over landbouwschade of maatschappelijke schade zoals aanrijdingen met wild. In een faunabeheerplan wordt het maatregelenpakket beschreven, waarin afschot het sluitstuk is.

Om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming van de provincie voor geleden landbouwschade, moet een grondgebruiker aantonen maatregelen te hebben genomen om de schade te voorkomen. Voor een aantal

soorten is dat inclusief (ondersteunend) afschot. We gaan in gesprek met verschillende partijen, waaronder de provincie en beheerders, over hoe dit systeem anders kan. Voor onze eigen grondgebieden willen we er strenger op toezien dat er geen gebruik wordt gemaakt van afschot en dit borgen in pachtovereenkomsten. Een voorbeeld hiervan is het tijdelijk afzetten van jonge (kwetsbare) bomen om te voorkomen dat dieren zoals reeën ze beschadigen.

4

We stellen
beperkingen aan
de inzet of het
gebruik van dieren
in Almere

Wanneer dieren functioneel door mensen worden gebruikt, kan dit leiden tot stress en dierenleed. Het denken over het inzetten van dieren voor onze eigen belangen verandert in onze samenleving. Tegenwoordig is er meer aandacht voor de negatieve gevolgen voor het dier en verandert de opvatting over wat acceptabel is. Zo is het niet meer vanzelfsprekend dat je bij een kinderboerderij de dieren mag oppakken of voeren. En dragen steeds minder mensen bont. En waar het vroeger normaal was om naar een circus met wilde dieren te gaan, geldt er sinds 2015 in Nederland een verbod op het inzetten van wilde zoogdieren in circussen.

In lijn met deze ontwikkeling willen we activiteiten met dieren ontmoedigen. Mochten er toch nog activiteiten met dieren plaatsvinden, dan zetten wij ons in voor betere omstandigheden voor gehouden dieren. Dit doen we door het stellen van strikte voorwaarden. Dat gaat verder dan het beperken van gezondheidsrisico's voor dieren. Denk bijvoorbeeld aan strengere eisen over verzorging, commercieel gebruik, fokken, redenen voor transport of verrijking van de verblijfsruimtes. We grijpen hiervoor zoveel mogelijk gemeentelijke instrumenten aan. Daar waar het gaat om onderwerpen die buiten onze invloedssfeer vallen, zetten we ons ervoor in dat er in ieder geval aandacht is voor dierenwelzijn.

Er zitten grote verschillen tussen de activiteiten die in dit hoofdstuk aan bod komen. Zo verschilt de mate van gebruik van dieren, de impact die dat heeft op dieren en de toegevoegde waarde voor de samenleving. Dat vraagt om een goede afweging en maatwerk. Een kinderboerderij kan bijvoorbeeld van waarde zijn als kinderen voor het eerst iets leren over de aanwezige dieren. En hoe je op een respectvolle manier met dieren omgaat.

A. Geen evenementen met dieren die zijn opgezet vanuit een financieel oogpunt en/of ter vermaak

Bij evenementen is er een reëel risico dat dieren te maken krijgen met dwang om specifiek (en vaak onnatuurlijk) gedrag te vertonen, dat hun verblijf en verzorging geen normaal leven biedt of dat ze fysieke risico's lopen. Denk hierbij aan het geven van een optreden in het circus of het tentoonstellen van roofvogels. Bij dergelijke activiteiten weegt het verdienen van geld en/of het plezier van de mens niet op tegen de negatieve gevolgen voor de dieren. We staan daarom niet achter dergelijke evenementen en zullen deze weren van de evenementenkalender. Naast deze categorie, bestaat er een grote diversiteit aan activiteiten met dieren en daarmee ook mate van risico voor dieren. Bij activiteiten met dieren vragen we aanvullende informatie en nemen we risico's voor het welzijn van dieren mee in onze afweging.

De gemeente kan geen eisen stellen aan dierenwelzijn bij evenementen of hierop handhaven. Dat is geregeld in landelijke wetgeving en wordt gehandhaafd door de NVWA, politie en de Landelijke Inspectiedienst Dierenwelzijn. Wel kunnen we beperkingen stellen aan evenementen die wijzelf organiseren, financieren of subsidiëren, voorkeursbeleid voeren bij evenementen en hierover bepalingen opnemen in de APV en de vergunningsplicht.

B. Kritisch kijken naar onze eigen rol in het gebruik van dieren

Als gemeente hebben we zelf een aandeel in het mogelijk maken of faciliteren van het gebruik van dieren. Bijvoorbeeld via het verlenen van subsidies of het beschikbaar stellen van ruimte in de stad voor organisaties of particulieren die gebruik maken van dieren. We kijken daarom kritisch naar onze eigen mogelijkheden om dierenwelzijn te verbeteren, onder

andere door strikte voorwaarden te stellen. Denk bijvoorbeeld aan:

- Dierenweides die op gemeentegronen zijn gevestigd. We stellen voorwaarden in (nieuwe) huurcontracten over bijvoorbeeld oppervlakte van de dierverblijven en bescherming bij hitte.
- Kinderboerderijen waaraan wij een subsidie verlenen. Met hen maken we nieuwe afspraken.
- Met de overige kinderboerderijen en dierenweides in Almere gaan we in gesprek over de Almeerse dierenwelzijnsdoelen.

Om verder te gaan dan de basis werken we samen met de gesubsidieerde kinderboerderijen aan nieuwe uitgangspunten zoals: fokbeleid, contact met bezoekers, verbreden van de communicatie inzet op locatie en de mogelijkheden van het uitbreiden van de leef- en verblijfruimte.

- Bestaande locaties voor (landbouw)dieren die willen uitbreiden. Uitbreiding van bestaande locaties is niet mogelijk in dieraantallen, alleen in oppervlakte zodat de dieren meer leefruimte krijgen.

- Hengelsport in openbare wateren. We onderzoeken het instellen van hengelsportvrije zones rond natuurgebieden en we ondersteunen geen nieuwe faciliteiten of wijzigingen in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte ten behoeve van hengelsport. Verder besteden we aandacht aan het dierenleed dat hengelsport tot gevolg heeft.

Bij hengelsport worden vissen door mensen uit hun habitat gehaald, krijgen tijdelijk geen lucht en lopen het risico op verwondingen. Dit veroorzaakt dierenleed en gaat in tegen de aard en behoefte van het dier, ten behoeve van recreatie en ontspanning van de mens. Tegelijkertijd vervullen de vaak grote hengelsportverenigingen een maatschappelijke functie. De negatieve impact op de dieren willen we zo veel als mogelijk beperken. Daarom onderzoeken we het instellen van hengelsportvrije zones op specifieke locaties en ondersteunen we geen nieuwe faciliteiten of wijzigingen in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte ten behoeve van de hengelsport. De hengelsportvereniging in Almere neemt zelf al stappen door geen gebruik te maken van lood of weerhaken. We proberen goede afspraken met de betrokken organisaties te maken over diervriendelijkere en milieuvriendelijkere methodes.

C. Ontmoedigen verkoop van levende dieren op markten

Dieren die levend op de markt worden verkocht, worden gepresenteerd als een product. Terwijl het om levende wezens gaat. Ze worden vanuit economisch oogpunt gehouden. Het gaat hierbij om dieren die worden verkocht ter consumptie, zoals kreeften. Een markt is geen geschikte leefomgeving voor een dier en er is weinig tot geen aandacht voor de behoeftes en het welzijn van het dier.

We zetten ons binnen de invloedssfeer van een gemeente in om de verkoop op deze plekken tegen te gaan of te ontmoedigen.

D. Inzet op huisdier aanschaffen via het asiel

In de dierenasielen in Nederland verblijven veel huisdieren die op zoek zijn naar een nieuw thuis, zo ook in Almere. Dagelijks worden er dieren zoals konijnen in winkels of online gekocht, terwijl dierenasielen overspoeld worden met konijnen. Die juist vaak weer in een winkel of online zijn gekocht. In het belang van deze dieren en uiteindelijk ook mensen moet deze negatieve spiraal worden doorbroken. In lijn met de toezegging die is gedaan tijdens bespreking 'Dierenwelzijnsbeleid (RV-106)' gaan we onze gesprekken met dierenwinkels en tuincentra vervolgen over risico's op impulsaankopen en goede voorlichting. En om in dergelijke winkels het aanschaffen van een dier via het dierenasiel te promoten. Aangezien er veel dieren terechtkomen in een dierenasiel en een nieuw thuis zoeken. Goede voorbeelden van dierenwinkels en tuincentra juichen we toe en dragen we graag uit.

5

We ondersteunen
waar nodig
eigenaren bij zorg
voor huisdieren

Huisdieren (inclusief hobbydieren) zijn voor hun zorg afhankelijk van de mensen bij wie ze in huis wonen of door wie ze gehouden worden. Die afhankelijkheid zet deze dieren in een kwetsbare positie. Wij vinden het belangrijk dat huisdieren goede zorg krijgen. Hierbij denkt men snel aan voldoende voedsel en medische zorg, maar het gaat ook over bijvoorbeeld bescherming tegen hitte en genoeg beweging.

Wij nemen de basisvoorwaarden van de Wet dieren als uitgangspunt, namelijk 1) voldoende voeding van goede kwaliteit, 2) een comfortabele en veilige omgeving met een goed klimaat, 3) de waarborging van een goede gezondheid en het voorkomen van pijn, 4) voldoende mogelijkheden om te voorzien in hun gedragsbehoeften en 5) een positieve emotionele toestand.

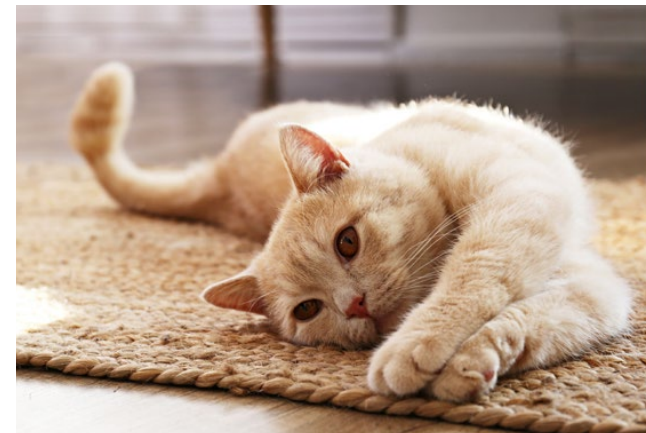
Voor gehouden dieren is de eigenaar de eerstverantwoordelijke voor het welzijn van het dier. Wel vinden we het belangrijk om in bepaalde situaties de eigenaar te ondersteunen bij de zorg. Er komen situaties voor waarin een eigenaar (tijdelijk) niet kan of wil voldoen aan de zorg voor een huisdier. In deze situaties zien wij een rol voor onszelf als gemeente om te voorkomen dat deze dieren in nood raken.

A. Inwoners bewust maken van zorg en verantwoordelijkheden

De verzorging van een huisdier vraagt tijd en aandacht. Signalen van onze partners, die veel expertise hebben op dit gebied, laten zien dat mensen niet altijd goed met deze verantwoordelijkheid kunnen omgaan. Zo worden bij kinderboerderijen ieder jaar konijnen over het hek gezet, en zitten asielen overvol met konijnen die zijn afgestaan of 'losgelaten'. Zorgen dat huisdieren niet in nood raken, start bij het bewust maken van kinderen en volwassenen over de verantwoordelijkheden die komen kijken bij een huisdier. We doen dit samen met onze partners door bijvoorbeeld fysieke en digitale communicatie. Dit leidt hopelijk tot minder miskopen, een juiste verzorging van dieren en een lagere druk op opvangorganisaties.

B. Eigenaren met een laag inkomen (tijdelijk) ondersteunen bij noodzakelijke zorg

Dieren die worden gehouden in armoede lopen een groter risico dat hun verzorging tekortschiet.

Dit vinden wij onnodig leed voor zowel het dier als de eigenaar, die vaak niks anders wil dan goede zorg bieden. Daarom ondersteunen we mensen in armoede met verschillende voorzieningen voor de zorg van hun dieren. Dierenartszorg en voeding zien we als cruciale levensbehoeftes voor huisdieren en daarom zetten we daarop in. Voorbeelden hiervan zijn het Almeers Pootje, de castratie van katten van minima en de dierenvoedselbank. Om dergelijke voorzieningen te realiseren werken we samen met partners uit de stad, zoals dierenartsen, die vaak dicht bij huisdiereigenaren en hun dieren staan. Soms is onze eenmalige inzet voldoende om hulp voor deze doelgroep van de grond te krijgen, zoals bij de dierenvoedselbank.

Sinds 2023 kunnen inwoners van Almere met een laag inkomen aanspraak maken op het Almeers Pootje. In eerste instantie is de ondersteuning gericht op medisch acute situaties, omdat deze levensbedreigend kunnen zijn. Daar waar er ruimte is, ondersteunen we deze doelgroep ook met preventieve maatregelen, zoals sterilisatie/castratie en chippen van katten.

We hebben de dierenvoedselbank geholpen bij het realiseren van een eigen plek bij de normale voedselbank. Inwoners die diervoeding voor hun huisdier tijdelijk niet kunnen betalen kunnen daar terecht. Dankzij deze nieuwe plek kan de dierenvoedselbank meer inwoners en hun huisdieren helpen in moeilijke tijden.

C. Faciliteren van losloopegebieden voor honden en rekening houden met paarden

De tuin of andere buitenruimte van mensen in steden is bijna nooit geschikt om de beweging en uitdaging te creëren die honden nodig hebben. Zij zijn hiervoor afhankelijk van de openbare ruimte. Om honden en hun eigenaren te faciliteren zorgen we voor voldoende

losloopegebieden. We zien dit als noodzakelijke maatschappelijke voorziening, die meegenomen wordt bij stadsuitbreidingen en (her)inrichting van de openbare ruimte. Dit is aanvullend op de rest van de openbare ruimte waar voldoende aantrekkelijke routes moeten zijn om de hond aangelijnd uit te kunnen laten. Bij de keuze voor locaties wordt rekening gehouden met de natuurwaarden ervan. Ook wordt bij groenonderhoud rekening gehouden met de veiligheid en behoeften van (loslopende) honden.

Daarnaast houden we op gemeentelijke gronden rekening met routes voor paarden en hun ruiters die buitenritten willen maken, omdat dit het welzijn van paarden bevordert. We zorgen dat de routes op gemeentegrond duidelijk aangeduid worden op onze kaarten en dat we goed communiceren over wijzigingen

in maaibeleid. Wij zien geen verantwoordelijkheid weggelegd voor de gemeente om te zorgen voor de begaanbaarheid van paden van andere grondeigenaren.

D. Maatregelen om zwerfdieren te voorkomen

Huisdieren die vermist raken en alleen op straat rondwalen, ervaren over het algemeen veel stress. In het belang van dieren én mensen moet de kans dat het gebeurt zo klein mogelijk zijn. Als ze wel op straat belanden, is het belangrijk dat ze zo snel mogelijk weer worden herenigd met hun eigenaar.

Het chippen van huisdieren die buiten komen, zoals honden, katten en vogels zorgt ervoor dat de rechtmatige eigenaar snel kan worden teruggevonden als dieren vermist raken of gedumpt worden. Signalen van onze partners laten zien dat sommige honden en voornamelijk veel katten niet zijn gechipt zijn of niet goed zijn geregistreerd staan. Ook zijn er signalen over verwilderde katten(nestjes) in de agrarische buitengebieden van Almere. Hieruit maken we op dat de bestaande chipplicht voor honden en de aangekondigde kattenchipplicht alleen niet afdoende zijn. Daarom willen we bewoners en agrarische ondernemers beter gaan informeren over hoe belangrijk het is om dieren die buiten komen te chippen, te registreren en te steriliseren of castreren. De aangekondigde landelijke chipplicht voor katten vanaf 2026 gaat daar ook bij helpen.

Soms lukt het een eigenaar door onmacht niet meer om structureel voor een huisdier te blijven zorgen. Een verdrietige situatie waarin verwaarlozing van het dier op de loer ligt. Daarom willen we financieel bijdragen aan de mogelijkheid om deze dieren af te staan en de bemiddeling om zo snel mogelijk een nieuw thuis te vinden.

6

We zijn er voor
dieren in nood

Hoewel we streven naar het voorkomen dat dieren in nood raken, zullen er altijd situaties ontstaan waarin wilde of gehouden dieren in de knel komen of gewond raken. We zien voor onszelf, naast de wettelijke taken, een bredere verantwoordelijkheid om er te zijn voor dieren in nood. Deze verantwoordelijkheid nemen we mede omdat veel dierenleed door menselijk toedoen wordt veroorzaakt. Soms is dit een direct gevolg van ons gedrag, zoals bij een aanrijding door een auto, verwaarlozing of bij mishandeling van dieren. Soms indirect, zoals dieren die onvoldoende voedsel kunnen vinden doordat hun leefgebied verdwijnt. Het doel van onze inzet is altijd het voorkomen van verder dierenleed.

A. Opvang en terug- of herplaatsing van zwerfdieren met een vermeend eigenaar

Gemeenten zijn, volgens het Burgerlijk Wetboek (artikel 8 lid 3 van boek 5), verplicht om gevonden dieren met een vermoedelijke, maar niet bekende eigenaar, op te vangen voor een periode van 14 dagen. Dit geldt voor alle gehouden dieren in de breedste zin. Een gehouden hangbuikzwijn of reptiel valt dus ook onder deze wet en zal opgevangen moeten worden. Gedurende deze 14 dagen mag alleen zorg worden verleend met een medische noodzaak. Voor ons stopt de verantwoordelijkheid voor de gevonden dieren niet na de wettelijke termijn. We vinden het belangrijk om deze dieren daarna de juiste zorg te geven en ze klaar te maken voor een nieuw thuis. Bijvoorbeeld door ze medisch na te kijken, te steriliseren/castreren of te socialiseren. We werken hiervoor samen met een opvangorganisatie die dit voor ons realiseert.

Het vervoer van de dieren naar de juiste organisaties is niet wettelijk vastgelegd, maar zien we als een verlengstuk van onze wettelijke taak. Door de opvang zo veel mogelijk in Almere te organiseren blijft de reistijd voor de dieren beperkt en is de drempel voor eigenaren lager om hun dier op te halen of een dier te adopteren. Honden, katten, konijnen en knaagdieren, worden in Almere opgevangen. Vogels, reptielen en andere huisdieren worden buiten Almere opgevangen. Voor deze dieren is specialistische opvang nodig die niet in Almere is georganiseerd.

B. Opvang van wilde dieren in nood

Vanuit de Wet dieren heeft iedere inwoner de verplichting een hulpbehoevend dier de nodige zorg te verlenen. Als gemeente nemen we de verantwoordelijkheid om inwoners te ondersteunen met betrekking tot het vervoer, de opvang en de verzorging van wilde dieren in nood. Hiervoor werken we samen met dierenhulporganisaties.

Voor dierenhulporganisaties geldt dat deze van oudsher grotendeels steunen op de inzet van vrijwilligers en de bijdragen van particuliere donateurs. Er wordt van deze organisaties echter steeds meer professionaliteit verlangd op het gebied van dierenzorg. Ook wordt het steeds lastiger om voldoende vrijwilligers en donateurs te werven en te behouden. Daarom is de rol van de overheid, zowel landelijk als decentraal, bij het draaiende houden van deze organisaties steeds belangrijker geworden. We hebben met verschillende partners meerjarige financiële afspraken gemaakt voor transport en opvang van wilde dieren. Meerjarige afspraken geven aan beide kanten meer (financiële) duidelijkheid en zekerheid.

Een meerjarige financiële overeenkomst gaan we alleen aan met organisaties:

- die aantoonbaar bijdragen aan dierenwelzijn binnen de kaders van deze nota;

- met een organisatievorm en meerjarenbegroting waarvan het bestuur de continuïteit kan waarborgen;
- die de wettelijk verlangde professionaliteit met betrekking tot dierenzorg kunnen leveren;
- met voldoende draagvlak en financiële ondersteuning vanuit de overige overheidsorganisaties die zij bedienen.

Idealiter worden gevonden dieren zoveel mogelijk in de regio opgevangen. Om snelle professionele hulp te bieden en de druk op dierenambulances te verlagen. Er is op dit moment nog geen wildopvang in Flevoland. We werken mee aan een onderzoek van Aeres Hogeschool over de wildopvang en verplaatsingen van wilde dieren in nood in Flevoland. Ook streven we op termijn naar een wildopvang in de provincie en bekijken we kansen die zich voordoen.

C. Ingrijpen bij dieren in noodsituatie door menselijk handelen

Gemeenten hebben volgens de Algemene wet bestuursrecht een zorgplicht voor dieren bij huisontruimingen, arrestaties en gedwongen opname van de eigenaar van het dier. De gemeente moet hierbij zorgen voor een geschikte opvang voor maximaal 13 weken. De kosten voor de opvang van deze dieren dienen door de opdrachtgever van de ontruiming betaald te worden. Als de dieren na 13 weken nog niet overgedragen kunnen worden aan de eigenaar, dan vallen ze definitief onder de zorg van de gemeente.

Naast onze wettelijke taak zien we een bredere verantwoordelijkheid om in te grijpen als dieren in nood komen door menselijk handelen. Bijvoorbeeld bij gehouden dieren in het geval van woningvervuiling, woonoverlast of huiselijk geweld. Er is in deze situaties

een verhoogde kans op dierenverwaarlozing of -mishandeling. We willen hiervoor de samenwerking met de Landelijke Inspectiedienst Dierenwelzijn versterken en professionals in het sociaal domein trainen zodat ze dierenverwaarlozing of -mishandeling sneller herkennen. Als inwoners het slachtoffer zijn van huiselijk geweld, dragen we financieel bij aan het tijdelijke (opvangen en) verzorgen van huisdieren.

Regelmatig krijgen wij signalen binnen over wilde dieren die door mogelijk bewust menselijk handelen in gevaar komen. Bijvoorbeeld over zwanen die door mensen in boten worden aangevaren en daardoor ernstig gewond raken. Dergelijke signalen moeten zo snel

mogelijk bekend zijn bij de autoriteiten die hierop mogen handhaven (zoals de politie), zodat zij kunnen handelen.

Voor het beschermen van dieren in noodsituaties is het cruciaal om goed samen te werken met partners. Niet alle bevoegdheden om in te grijpen liggen immers bij de gemeente. En partners kunnen andere signalen opvangen doordat ze bij inwoners thuiskomen. We streven ernaar om elkaar te versterken om dieren in nood beter en sneller te kunnen helpen. Bijvoorbeeld doordat we de dierenambulances een vrijstelling geven om in noodgevallen gebruik te kunnen maken van busbanen, of door dieren op te nemen in calamiteitenplannen.

Ondersteunende zaken bij realisatie uitgangspunten

In dit hoofdstuk worden activiteiten beschreven die bijdragen aan meerdere uitgangspunten, maar geen doel op zichzelf vormen: ze zijn ondersteunend of vormen een randvoorwaarde. Het gaat hierbij om communicatie over goede voorbeelden of informatievoorziening, handhaving op (nieuwe) regels en kennisdeling met partners en landelijke partijen. In dit hoofdstuk lichten we nader toe hoe we met deze onderwerpen bijdragen aan de ambities.

Goede voorbeelden en informatievoorziening

Voor het toepassen van de uitgangspunten zijn wij als gemeente grotendeels zelf aan zet, maar het bevorderen van dierenwelzijn is niet iets dat wij alleen kunnen doen. Inwoners en organisaties spelen ook een belangrijke rol. We zien mooie voorbeelden voorbijkomen van mensen die zich met hart en ziel inzetten voor gehouden en/of wilde dieren. We willen hier graag een podium aan geven en nemen het uitwerken hiervan op in de uitvoeringsagenda.

Daarnaast is er een informatiebehoefte van inwoners zelf, zoals waar plekken zijn waar honden los mogen lopen of hoe je ervaren overlast door dieren kunt voorkomen of verminderen. We bieden informatie over dieren aan op de gemeentelijke website. Deze informatie actualiseren we of breiden we uit op basis van lokale vraagstukken en landelijke ontwikkelingen.

Met behulp van een communicatiekalender vragen we aandacht voor verschillende dierenwelzijns-onderwerpen, bijvoorbeeld de promotie van adoptie uit het dierenasiel, de overlast die ontstaat (voor mens en dier) door het voeren van watervogels, aanrijdingen met wild bij omschakeling naar zomertijd of diervriendelijke maatregelen voor in de tuin. Het verspreiden van informatie over dieren doen we samen met onze partners, bijvoorbeeld Stichting Stad & Natuur Almere. Voorlichting en educatie voor zowel kinderen als volwassenen zijn belangrijke manieren om bewustwording van dierenwelzijn te vergroten en dierenleed te voorkomen.

Er zijn verschillende manieren waarop inwoners in hun dagelijkse bezigheden rekening kunnen houden met dieren, vaak zonder grote aanpassingen. Denk aan meer afstand houden tot vogels in het broedseizoen of snel een melding maken van een dier in nood. Hetzelfde geldt voor maatschappelijke partners in de stad en hoe zij dierenwelzijn in hun werkzaamheden kunnen betrekken. Door mensen hier goed over te informeren en in te stimuleren, werken we samen aan het welzijn van dieren en daarmee indirect ook dat van mensen.

Signalering, toezicht en handhaving

Handhaving is bij bepaalde uitgangspunten nodig om gedrag te veranderen of om te voorkomen dat mensen

wet- en regelgeving overtreden, maar handhaving staat nooit op zichzelf. Allereerst is het belangrijk dat voorzieningen in de openbare ruimte op orde zijn en logisch in gebruik. Daarnaast is het belangrijk dat er duidelijke communicatie plaatsvindt over geldende regels. Toezicht en handhaving is de derde component die het geheel sluitend kan maken.

Bij overtredingen is er altijd eerst een gesprek en wordt gekeken of het gedrag verwijtbaar is en of handhaving proportioneel is. Het aanspreken van elkaar op het overtreden van regels is een gedeelde verantwoordelijkheid van inwoners en bedrijven, maar bijvoorbeeld ook van iedereen die bij de gemeente werkt. Zoals het aanspreken van iemand die de hond op een speelplek voor kinderen laat lopen. In veel gevallen is er dan geen handhaving nodig. Soms is handhaving alleen een eerste periode voldoende, als mensen moeten wennen aan een nieuwe situatie. In andere gevallen is doorlopende handhaving belangrijk, zoals bij (mogelijke) mishandeling van dieren.

Bij eventuele inzet van handhaving op een onderwerp maken we telkens weer een afweging op basis van onze bevoegdheden en kijken we of de toegevoegde waarde opweegt tegen de kosten. De prioriteit van toezicht en handhaving ligt op dit moment bij veiligheids- en leefbaarheidsvraagstukken. In het kader van dieren gaat dat bijvoorbeeld over bijtincidenten met honden.

De gemeente zet in het geval van meldingen en handhavingsverzoeken capaciteit in op regels die zijn opgenomen in de Algemene plaatselijke verordening (APV). De Nota Dieren 2025 beperkt zich echter niet tot onderwerpen die afdwingbaar of handhaafbaar zijn. We benutten daarom ook andere manieren om bij te dragen aan veranderingen.

Bepaalde handhavingsbevoegdheden liggen bij andere autoriteiten. Zo ziet de Landelijke Inspectiedienst

Dierenwelzijn toe op het welzijn van hobby- en gezelschapsdieren en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit op het welzijn van dieren die door bedrijven worden gehouden. We zorgen ervoor dat de signalen van zorgelijke overtredingen terecht komen bij een autoriteit met de bevoegdheden om verder onderzoek te doen en te handhaven. Dit vraagt om het opleiden van onze medewerkers, zodat zij opmerkzaam kunnen zijn en weten waar zij met zorgelijke signalen terecht kunnen.

Kennisdeling en landelijke wetgeving

De aandacht voor dierenwelzijn is groot en het onderwerp ontwikkelt zich snel. Onderwerpen die bij ons spelen, komen vaak ook op andere plekken voor. We hechten daarom veel waarde aan kennisdeling en samen optrekken met andere overheidspartijen en landelijke dierenwelzijnsorganisaties. Dit doen we binnen het netwerk 'DierVizier', een collectief waar we van elkaar leren door werkwijzen en knelpunten te delen. Vanaf het ontstaan zijn we bij dit netwerk betrokken en hebben we meegebouwd. Een voorbeeld van een onderwerp dat we binnen DierVizier behandelen is vogelgriep. Op eigen grond zijn gemeenten verantwoordelijk voor het opruimen van dode vogels. Veel gemeenten willen graag beter op de hoogte zijn van aanvullende afspraken die over vogelgriep worden gemaakt tussen het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNV) en de veiligheidsregio's. Deze behoefte hebben we uitgesproken richting het ministerie van LNV. Daarnaast willen we dat de centrale overheid en de provincies nog meer inzetten op onderzoek en ontwikkeling naar dier- en natuurvriendelijke methoden bij conflicten tussen mens en dier. Dit zullen we aankaarten via DierVizier of de VNG.

We vinden het een goede ontwikkeling dat dieren steeds beter worden vertegenwoordigd in wetten. Op sommige onderwerpen zouden we lokaal graag meer bevoegdheden willen, zodat we meer invloed op de handhaving van dierenwelzijn hebben. Via DierVizier kunnen we ervaringen uit de praktijk verzamelen en onderwerpen aankaarten bij het ministerie van LNV. Omgekeerd merken we dat het ministerie van LNV DierVizier steeds beter weet te vinden en om advies vraagt bij het opstellen van nieuw beleid of werkwijzen.

Realisatie en financiën

De uitgangspunten van deze beleidsnota bieden in eerste instantie kaders voor toekomstige werkzaamheden en beslissingen van de gemeente, waar deze voorheen nog ontbraken. Dat geeft een geleidelijke verandering waardoor dierenwelzijn steeds zichtbaarder wordt meegenomen in werkzaamheden en belangenafwegingen van de gemeente. Daarnaast vragen de uitgangspunten om veranderingen ten opzichte van bestaande kaders en werkzaamheden. Dit hoofdstuk beschrijft welke middelen beschikbaar zijn voor de realisatie van de uitgangspunten en welk resultaat daar tegenover staat.

Beschikbare financiële middelen

Voor de realisatie van de uitgangspunten zijn verschillende financiële middelen beschikbaar, voornamelijk afkomstig uit het programmabudget Dierenwelzijn. Dit programmabudget bestaat uit een vergoeding voor de dierenhulporganisaties die wettelijke en maatschappelijke taken uitvoeren en een structureel budget van €75.000 per jaar dat inzetbaar is voor het realiseren van de nieuwe ambities. Voor dat doel is ook in 2025 €290.000 en 2026 €430.000 incidenteel budget beschikbaar. Daarnaast zijn er verschillende structurele budgetten met een vastgestelde bestemming: voor de ondersteuning van minima bij dierenartskosten, diervriendelijke verlichting en preventieve maatregelen voor ervaren overlast door duiven.

NAAM	BUDGET	TERMIJN	TOELICHTING
Vergoeding dierenhulporganisaties	€376.930 <i>(peildatum 2024)</i>	Structureel	Vergoeding is gebaseerd op een bedrag per inwoner en wordt jaarlijks geïndexeerd. Het programmabudget groeit evenredig mee
Structureel programmabudget Dierenwelzijn	€ 75.000	Structureel	Inzetbaar voor het realiseren van de uitgangspunten
Incidenteel coalitiegeld Dierenwelzijn	€290.000 €430.000	2025 2026	Inzetbaar voor het realiseren van de uitgangspunten
Ondersteuning minima bij dierenartskosten	€84.000	Structureel	Onderdeel programma Werk en Inkomen
Diervriendelijke verlichting	€50.000	Structureel	Onderdeel programma Openbare Ruimte
Preventieve maatregelen duiven	€30.000	Structureel	Onderdeel programma Openbare Ruimte

Wat is er nodig

De beschikbare ambtelijke capaciteit en financiële middelen zijn niet toereikend om op korte termijn alle ambities te realiseren. In de tabel op de volgende pagina staat een globale beschrijving per uitgangspunt van de huidige status, welk resultaat met het beschikbare budget realistisch is en een inschatting van waar mogelijk aanvullend budget nodig is. Uitgaven waarvoor de beschikbare budgetten niet toereikend zijn, worden ter integrale afweging meegenomen met de programmabegroting van het desbetreffende jaar.

Voor de beschikbare capaciteit en middelen maakt het college een prioritering via een separate uitvoeringsagenda. Daarin wordt gespecificeerd hoe de komende jaren aan de uitgangspunten in deze beleidsnota wordt gewerkt. Tegelijkertijd willen we flexibel blijven en gebruik maken van natuurlijke momenten die zich voordoen, bijvoorbeeld als beleidskaders of contracten vernieuwd worden.

Dit integrale beleidsstuk vraagt van alle beleids-terreinen binnen de gemeente om bij het opstellen en realiseren van plannen in grote lijnen de onderstaande stappen te doorlopen. Het is geen realistische verwachting dat iedereen dit na vaststelling gelijk feilloos toepast. Implementatie van deze werkwijze en het zelfstandig maken van (laagdrempelige) afwegingen maakt deel uit van de uitvoeringsagenda.

1. Belemmeren of versterken de plannen het leven van gehouden en/of wilde dieren en hun leefgebied in de breedste zin van het woord? Waarom wel of niet?
2. In het geval vraag 1 niet zelfstandig te beantwoorden is, zoek contact met collega's van dierenwelzijn/stadsecologie
- 3.1 In het geval van een belemmering: welke manieren zijn er om de belemmering tegen te gaan? Welke keuze is gemaakt of wordt voorgesteld en waarom?
- 3.2 In het geval van geen belemmering of versterking: zijn er kansen om laagdrempelig (met weinig tot geen kosten) werk met werk te maken en een impuls te geven aan het leven van gehouden en/of wilde dieren?

UITGANGSPUNT	TOELICHTING VOORTGANG	VERWACHT BENODIGD BUDGET EN DEKKING
1. We nemen dieren mee in alle afwegingen die we maken <i>Voortgang*</i> ●●○○○	Doordat dierenwelzijn wordt vertegenwoordigd in verschillende gemeentebrede overleggen en onderdeel is geworden van de duurzaamheidsparagraaf in collegevoorstellen is een belangrijke stap gezet. Er ontstaat een organische verandering. Het vraagt nog wel verdere uitwerking en de inzet van de adviseurs Dierenwelzijn om afdelingen te adviseren over hoe hun werkzaamheden (het leefgebied van) dieren raken en hoe dit mee te nemen in beleid en beslissingen.	We verwachten dat dit uitgangspunt in de nabije toekomst niet om budget zal vragen. Dit kan plaatsvinden binnen de huidige middelen en betreft met name afstemming en aanpassingen van processen.
2. We beschermen en versterken het leefgebied van dieren <i>Voortgang</i> ●●○○○	We zetten ons vanuit ecologisch standpunt al op verschillende manieren in voor een goede leefomgeving van dieren. Dierenwelzijn voegt het perspectief van het individuele dier hieraan toe, wat soms vraagt om andere maatregelen. Dit uitgangspunt vraagt in sommige gevallen nog om meer onderzoek. Zoals welke maatregelen maken verlichting diervriendelijker.	Vanuit het dierenwelzijnsbudget kan geïnvesteerd worden in maatregelen op kleine schaal, zoals diersilhouetten langs grote wegen of uittreedplekken bij het water. Het meerjarig onderhoud van dergelijke aanpassingen in de openbare ruimte kan niet gefinancierd worden vanuit het programma Dierenwelzijn. Voor specifiek diervriendelijke verlichting is structureel €50.000 beschikbaar. Het Dierenwelzijnsbudget is niet toereikend voor grote ingrepen in het ecosysteem, zoals ecoducten of grote aanpassingen in de openbare ruimte. Deze ingrepen moeten als afweging meegenomen worden in ontwikkelplannen (gebiedsontwikkeling). Verder vraagt dit uitgangspunt om regionale samenwerking en lobby voor gebiedsoverstijgende voorzieningen.
3. We voorkomen en accepteren overlast die mensen ervaren van dieren <i>Voortgang</i> ●●●○○	De beschreven fasering sluit voor een belangrijk deel aan bij de huidige werkwijze van de gemeente. Maatregelen die de dieren of hun omgeving niet of zo min mogelijk aantasten hebben al de voorkeur, maar zijn niet altijd beschikbaar. We volgen de ontwikkelingen als het gaat om nieuwe methodes.	Het programma Dierenwelzijn kan financieel bijdragen aan onderzoek naar alternatieve methoden die aandacht hebben voor dierenwelzijn en ecologie. Ook is er structureel €30.000 per jaar beschikbaar voor preventieve maatregelen tegen de ervaren overlast door duiven.
4. We stellen beperkingen aan de inzet of het gebruik van dieren in Almere <i>Voortgang</i> ●●○○○	Dit uitgangspunt stelt kaders die uitgewerkt en toegepast gaan worden. Als gevolg van de motie 'Wel circussen in Almere, maar geen dieren meer' (24072) worden circussen met dieren al geweerd van de evenementenkalender. Ook andere evenementen met dieren, die vanuit een financieel oogpunt en/of ter vermaak plaatsvinden, worden geweerd.	Dit vraagt met name om ambtelijke capaciteit. Bij het Programma Dierenwelzijn is voor de inzet op dierenwelzijnsadvies extra capaciteit beschikbaar gesteld binnen het beschikbare budget. Het is nog onduidelijk of deze ambitie leidt tot extra benodigde structurele ambtelijke capaciteit op andere afdelingen (zoals bijvoorbeeld bij VTH-beleid). Dit gaan wij analyseren. Indien dit niet binnen de huidige capaciteit kan, zal er een afweging gemaakt moeten worden of wij als gemeente hier extra geld voor beschikbaar willen stellen. Mocht dit zich voordoen, dan betrekken we dit bij de programmabegroting van het desbetreffende jaar.
5. We ondersteunen waar nodig eigenaren bij zorg voor huisdieren <i>Voortgang</i> ●●○○○	Er wordt samengewerkt met partners in de stad voor o.a. het (stimuleren van) chippen van honden en katten, informatievoorziening en -campagnes richting inwoners, het ondersteunen van minima bij dierenartskosten en de opvang van afstandsdieren. Sommige initiatieven staan nog in de kinderschoenen en vragen de komende periode opvolging. De verbetering van de huidige uitlaat- en losloopgebieden voor honden vraagt nadere uitwerking. Nieuwe gebieden moeten onderdeel worden van stedelijke ontwikkeling.	De ondersteuningsmaatregelen voor minima zijn al gerealiseerd en worden betaald uit € 84.000 structureel budget van Werk en Inkomen. De aanleg van uitlaatroutes en veilige losloopgebieden voor honden vragen om aanvullende financiën als ze niet binnen uitbreiding- of herinrichtingstrajecten gefinancierd kunnen worden. Mocht dit zich voordoen, dan betrekken we dit bij de programmabegroting van het desbetreffende jaar.
6. We zijn er voor dieren in nood <i>Voortgang</i> ●●●○○	Dit uitgangspunt bouwt voort op het Dierenwelzijnsbeleid 2021. Op dit moment loopt er een traject over hoe de opvang van huisdieren (o.a. zwerv- en afstandsdieren) in Almere toekomstbestendig kan worden georganiseerd.	De vergoeding aan de dierenhulporganisaties waar we mee samenwerken zijn onderdeel van het programmabudget Dierenwelzijn. Voor de toekomstbestendige opvang van huisdieren (dierenasiel) is vanaf 2027 structureel aanvullend budget beschikbaar. Vanuit Zorg en Welzijn is er in 2025 en 2026 ieder jaar €10.000 beschikbaar voor het opvangen en verzorgen van huisdieren die te maken krijgen met huiselijk geweld en trainingen voor professionals in het sociaal domein.

* De voortgang met ingekleurde rondjes geeft weer waar we eind 2024 staan ten opzichte van de ideale situatie.

Mogelijke risico's en knelpunten

Verandering kost tijd en financiële middelen

De uitgangspunten vragen om een goede uitwerking en dat kost tijd en ambtelijke capaciteit. Het vraagt om een uitwerking van welke maatregelen daadwerkelijk effectief zijn voor dierenwelzijn, het aanpassen van beleid of processen en afspraken over nieuwe werkwijzen. Een voorbeeld: het aanpassen van de openbare verlichting is niet een kwestie van overal de lampen een standje lager. Onderzoek is nodig bij welke maatregelen dieren daadwerkelijk baat hebben, op welke plekken dit het meest effectief en praktisch mogelijk is of waar het gaat knellen met andere belangen, zoals veiligheid. Na deze uitwerking kan er een gewogen beslissing worden genomen over welke maatregelen worden toegepast en welke kosten daarbij horen.

Dierenwelzijn ondergeschikt aan andere belangen of prioriteiten

Dierenwelzijn is één van de belangen van de gemeente en moet zich verhouden tot allerlei bestuurlijke prioriteiten en opgaves. Dat betekent niet dat het altijd doorslaggevend is of er daadwerkelijk actie op volgt. Je kan tijd en geld immers maar één keer besteden. Diervriendelijke(re) oplossingen zullen in sommige gevallen om extra (doorloop)tijd en/of geld vragen. Niet alles kan gedekt worden uit het incidentele en structurele budget van het programma Dierenwelzijn. Door inzicht te geven in hoe een vraagstuk dierenwelzijn raakt en de mogelijke maatregelen, kan er een bewuste afweging worden gemaakt.

Afhankelijkheid partners uit de stad

De uitgangspunten liggen in sommige gevallen buiten de directe cirkel van invloed van een gemeente. Voor de realisatie zijn we afhankelijk van een goede samenwerking met andere partijen, zoals de politie, dierenartsen of andere professionals. Bijvoorbeeld omdat wettelijke bevoegdheden bij hen belegd zijn of omdat zij op een andere manier in contact staan met inwoners dan wij.

Daarnaast verkeren sommige partijen met wie we samenwerken in een kwetsbare situatie. Zo hebben veel opvangorganisaties moeite met rondkomen en zijn zij sterk afhankelijk van de bijdrage van de gemeente. Het voortbestaan van deze organisaties is belangrijk voor het beleggen van onze wettelijke taken alsook het realiseren van de ambities. We bieden hun daarom meerjarige contracten voor meer financiële zekerheid. Ook denken we na over een plan om op terug te vallen als een van onze partners (tijdelijk) geen dieren kan opvangen.

Meerjarig beheer en onderhoud van aanpassingen in de openbare ruimte

Het programma Dierenwelzijn kan niet voorzien in de structurele beheer- en onderhoudskosten van aanpassingen in de openbare ruimte. Het algehele beheerbudget van de gemeente staat mede door de bezuinigingen en de groei van de stad onder druk. Het is niet zonder meer mogelijk om structurele lasten daaruit

te dekken. Een beheertoets zal per situatie inzichtelijk maken om welke meerjarige kosten het gaat. Daarnaast zoeken we de koppeling met andere ambities om meerjarige kosten te dekken.

Colofon

Samenstelling

Afdeling Stadsruimte

Kernteam

Femke Schapink

Eva van Duijn

Annemarijn Koedam

Onno Brinkman

Fotografie

Ton Eggenhuizen

Mirjam de Vries

Jorn van Eck Fotografie

Jittebug Ento Art

Dierenambulance Midden-Nederland

Vogelhospitaal Naarden

Drukwerk

Repro Almere

Gemeente Almere

November 2024